שער הכוונות — דרושי חג הפורים

דרוש א':

בענין הפורים הנה נוסח ברכה אחרונה של המגילה היא חמשה מטבעות ואלו הם הרב את ריבנו והדן את דינינו כו' והם כנגד ה' גבו' הנודעות אשר על ידיהם יריב את ריבנו וידין את דינינו כי בהם תלוי הדין והנקמה עוד על ענין על הנסים כו':

ועתה נבוא אל ביאור ענין ימי פורים והמגילה והמרדכי ומעות מגבת פורים והמשתה והשמחה. הנה נתבאר אצלנו בדרושי נוקב' דז"א ובענין מיעוט הירח כי בכל זמן של הגלות עומדים זו"ן אב"א כל ימי החול לולי בשעות התפל' ובשבתו' וכיוצא בזה כמו שנתבאר שם. והנה כאשר רוצים לחזור פב"פ צריך שתקדים בחי' הפלת הדורמיטא על ז"א כדי שתיעשה הנסירה ותוכל לחזור עמו אפין באפין כנז' בדרושי ר"ה ולהיות כי ענין מרדכי ואסתר היה בסוף השבעים שנה של גלות בבל כנודע לכן אז כבר בימיהם התחיל ענין תיקון זו"ן כדי לחזור אפין באפין ויגאלו ישראל. וענין התחלה זו היא ענין הדורמיטא שנעשה אז בימיהם וז"ס הצרה העצומה שהיתה אז לישראל אשר עליו נאמר והנה אימה חשיכה גדולה כו' וארז"ל חשכה זו גלות מדי שהחשיך עיניהם של ישראל. וענינו הוא לפי שאז היה ז"א בסוד הדורמיטא ונודע כי המן הרשע. היה אוסטורלוגוס גדול כנודע בענין ויפל פור הוא הגורל מיום ליום כו' ובפרט במ"ש בס"ה כי הוא ועשרת בניו כוללים כל עשרה קליפין החיצונים וידע בחכמתו ענין מיעוט השגחתו ית' על ישראל בימים ההם להיותו בבחי' השינה ולכן חשב ועלה בלבו כי הזמן מוכן לאבד שונאיהם של ישראל, וז"ס ענין ויכוח המן עם אחשורוש אם יעלה בידם עצה זו והשיב לו המן ישנו עם כו' ודרשו רז"ל ישן הוא האלוה שלהם והבן זה. ולהיות כי הדורמיטא ההיא היא לטובתן של ישראל כדי שתנסר הנקבה מאחורוי ויחזרו פב"פ ויגאלו ישראל ויבנה בית המקדש לכן התייעצו שניהם כי בזמן ההוא שהאלוה שלהם הוא ישן יקדימו הם לאבד ולהשמיד שונאיהם של ישראל כדי שלא ישארו אפילו מתי מעט שיהיו ראוים לגאולה וע"כ לא יבנה בהמ"ק. ונודע' עצת המן מן שמשי ספרא בנו וכתביהם אל אחשורוש הנק' ארתחששתא בספר עזרא עד שביטלו בנין ב"ה בראותם כי הגיע זמנו להבנות ודי בזה. והנה אף בזמן הדורמיטא אין הנקבה ישנה כי אז מסתלקין המוחין מן ז"א ונכנסין בנקבה כדי להבנות ולתקן פרצופ' כדי שתוכל לחזור אפין באפין כנודע בענין דרוש השופר של ר"ה ובהכרח יש הארה והשגחה זו על ישראל מצידה וענין אותה הארה היתה ענין מרדכי הצדיק כמו שנבאר בע"ה וכראות המן את מרדכי שע"י היתה הארה והשגחה על ישראל בזמן ההוא נתיעץ עם זרש אשתו ושס"ה יועציו כו' וארז"ל כי זרש אשתו הית' מכשפ' גדולה ועצתה שקולה מכל שס"ה יועציו ועלתה עצתם להרוג את מרדכי ולתלותו על העץ הוא זנבה של נחש המשך רגל הקוף כמבואר אצלנו וכנז' בס"ה שיר השירים ודי בזה. ואם ח"ו ככה יעלה יוכל אח"כ לאבד את שונאיהם של ישראל ואז השי"ת ברחמיו האיר הארת נוק' העליונ' והיא גדולת מרדכי ואסתר ועל ידם נושעו ישראל מן הצרה הגדולה ההיא כמו שנבאר וזה ענין מרדכי והארתו. דע כי הנה בזמן הדורמיטיא דז"א לא בלבד יוצאין המוחין דז"א מצד נה"י דאימא ונכנסין בנוק' רחל בהיותה אב"א אלא (אף) גם המוחין דבנה"י דאבא בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע דא אבא ואימא ונמצא כי כמו בהיות המוחין ההם תוך ז"א היו יוצאים מהם ב' הארות לחו' ומבחי' הארת המוחין דאבא יוצא יעקב מצד פנים דז"א ומבחי' הארת מוחין דאימא יוצאת רחל מצד אחוריו גם עתה יוצאות מרחל נוק' דז"א ב' הארות אלו ג"כ בלי ספק ולא עוד אלא שבהיות מוחין הנז' תוך הנקבה נתוספה בחי' הארה שלישית משא"כ בהיותם תוך ז"א והוא כי הנה בהיותם תוך ז"א היה היסוד דאימא נשלם בחזה דז"א והיסו' דאבא שהוא יותר ארוך כנודע היה נשלם בסיום היסוד דז"א ממש ולא היה יוצא מחו' ליסוד כלל אבל עתה בהיותם המוחין תוך הנקבה אשר היסוד שלה נוקביי קצר מוכרח הוא שהיסוד דאבא יתפשט ויצא מחוץ ליסוד נוקבא ולחוץ ותתגלה הארתו בגילוי גמור לגמרי ונודע כי מה שהיה מתלבש ביסוד דז"א הוא בחי' העטרה של היסוד דאבא שהוא בחי' המלכות דאבא ואין ספק כי הארה זו הנגלית ממלכות דאבא היא הארה גדולה עד מאד. והנה שורש נשמת מרדכי היתה מן ההארה ההיא ולכן על ידו היתה תשועת ישראל בזמן ההוא וזה נרמז בשם מרדכי ממש שארז"ל שהוא לשון מורא דכיא מ"ר דכ"י והוא תרגום מר דרור גם נק' מור עובר והענין הוא כי ההארה הגדול' ההיא היא מר דרור זך ונקי בתכלית העוברת מפי יסוד דנוק' ולחוץ וז"ס פ' וידי נטפו מר כו' עובר ובזה תבין מעלת מרדכי שעלה לבחי' מלכות ומשנה למלך וז"ס הפסוק ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה והמשכיל יבין כל פרטי הפסוק זה ענין יציאה זו מלפני המלך היא רחל ועטרת זהב גדולה מצד עטרה יסוד דאבא ולכן נקרא גדולה כי החסד והחכמה נקרא גדולה בסוד הגדול הגבור והנורא. גם המעמיק ישכיל היותו משבט בנימין ודי בזה וז"ס קריאת המגילה וגם התפשוטותה בעת קריאתה לטעם פירסום הנס והוא ענין הארת עטרת מלכות דאבא המתגלית ויוצאה לחוץ ולכן נקרא מגילה לשון גילוי וצריך לגלותה ולפרסמה. גם מגלה בלא יוד היא עולה בגי' ע"ח כמנין ג' הויו"ת כ"ו כ"ו שהם ענין ג' מוחין דחב"ד דנה"י דאבא המתגלים שם במלכות ההוא וזהו ענין היות המגילה נקר' אגר"ת ונקרא ספ"ר ויש לה דינין כתורה שבכתב כי ספר התור' הוא יסוד דאבא הנקרא תורה שבכתב צורת ספר כעין ו' ארוכה והמגילה היא ההארה היוצאה מחוץ ליסוד כנז' וגם הוא ארוכה בצורת ו' ובצורת מגילה ארוכה ודי בהערות אלו אל המשכילים:

ואמנם היות ימי הפורים האלו נעשים בכל שנה ושנה ולא הספיק לעשות בזמן ההוא לבדו הטעם הוא כי השי"ת ברחמיו רצה שאותה ההארה המתחדשת בהיות המוחין דאו"א תוך הנקבה בזמן דורמיטת ז"א לא תתבטל לעולם בכל שנה ושנה בימים ההם עצמם כי הנה אחר דורמיט' חוזרים פב"פ והמוחין הם בז"א ואין בחי' ההארה זו יוצאת אז כלל כנ"ל והארת מרדכי מתבטלת לגמרי ונעלמת בפנים ורצה

השי"ת שבכל שנה בימי הפורים כיוצא בהם אף אם יהיו זו"ן פב"פ תתגל' ההארה הנז' בימים ההם ולא תתבטל. והענין הוא כי בכל שנה בימים ההם כאשר יכנסו המוחין ברחל בסוד דורמיטא דז"א אעפ"י שאח"כ יחזרו פב"פ לא תתבטל ההארה הנז' ותשאר שם קיימת ונרשמת אף גם אחר הסתלקות המוחין האלו ממנה ויחזרו בז"א. וז"ס מ"ש הכתוב וזכרם לא יסוף מזרעם כי אותה ההארה היא עטר' היסוד הזכר דאבא הנקרא זכר כנודע וזכרם זה לא יסוף מזרעם בימי הפורים שבכל שנה ושנה כנז'. לכן לעת"ל כל הספרים יתבטלו חוץ ממגיל' אסתר והטעם הוא כי לעולם לא היה נס גדול כזה לא בשבתות ולא ביו"ט להתקיים ההארה זו אף אחר הסתלקות המוחין מן הנקבה אלא בימי הפורים בלבד ובבחי' זו יש יתרון גדול אל פורים על כל שאר הימים אפילו בשבתות ויו"ט:

והנה בכל שנה בימי הפורים כדי לקיים ההאר' הנז' אנו צריכין לעשות ג' מצות והם קריאת המגילה כדי להמשיך ולגלו' ההארה הנז' היוצאת לחוץ. בגילוי והנה צריכות ב' בחי' אחרות והם אלו הא' בחי' ההארת היסוד ההוא דאבא ברחל לצורך תיקון בנין פרצופה כי לכן נכנסים המוחין הנז' בה כדי להגדילה ולעשותה פרצוף כנז' וזה נעשה בסוד מתנות לאביונים כי רחל נק' עני ואביון והיסוד דאבא הנקרא צדיק נותן לה צדקה ומתנות והארות הזה מתקיים ע"י שאנו נותנים למטה מתנות לאביונים וע"י מצוה זו נעשה דוגמת' למעל'. ובחי' הב' היא כי אחר שנתקן פרצוף רחל עצמו ע"י הצדקה ומתנות לאביונים עוד צריך הארה שתתקיים בה בסוד המוחין עצמן שלו המתלבשין תוך פרצוף י"ס שלה בעת הדורמיטא כנודע. וצריך שתתקיי' האר' הנז' במוחין שלה כל הימים ההם הנקרא פורים וישאר קיימת שם אף גם אם יסתלקו המוחין דאו"א אחר הדורמי' ותחזור פב"פ ועכ"ז תשאר האר' המוחין ההם קיימים במוחין שלה ולא יסתלקו לגמרי כבשאר הזמנים כנ"ל וענין זה תלוי בקיום מצוה אחרת והיא לעשות סעודת פורים משתה ושמחה וזו ענין אכילה ושתיה כמבואר אצלנו שהמוחין של הנקבה נקרא י"ה י"ה ונעשים מבחי' י"ה והם נמשכין בה ע"י אכילה ושתיה וזהו פי' אכילה אכ"ל י"ה שתיה ש"ת י"ה כי ע"י המאכל והמשתה נמשכין לה מוחין הנקרא י"ה. גם נרמזה היא עצמה במלת אכילה שהיא בגי' אדנ"י ע"ה לרמוז כי אלו המוחין של י"ה הנמשכין ע"י האכילה הם בנקבה הנק' אדנ"י. גם אסת"ר היא בגי' תרס"א והנה שם אדנ"י במילואו הוא תרע"א והנה שם אסתר חסרה י' ובתוכה מסתתרת הנקודה הפנימית עצמה הנק' י' של אדנ"י הנק' אסתר על שם שמסתתרת:

עד כאן הגיעו דרושי הרב זלה"ה וענין משלוח מנות איש לרעהו לא נתבארו מפי הרב ז"ל ושמא רמז לענין האר' יסוד דדכורא הניתן ליסוד דנוק' והם נקראים איש לרעהו יסוד ליסוד כנלע"ד. א"ש עד כאן הגיעו כל ספר הדרושים של הרב זלה"ה ולא הפלתי דבר א' מדבריו ארצה תל"י:

מנות ומתנות ארז"ל ב' מנות לאיש א' וב' מתנות לב' אביוני' והנה יש לראו' למה ברעהו אמר מנות באות תיו א' ובאביונים ב' אותיות תיו האמנם כבר ידעת כי היסוד נקרא איש ועיקר האר' יום זה הוא גילוי יסוד אבא והוא זכר ובהיותו מלובש בתוך יסוד דאי' לכן אמר מנות בתיו א' כי אות תיו מצד הנוק' באופן כי ב' מנות הם א' מצד אבא שהוא מ"נ דמנות כאשר ידעת ואחד מצד היסוד דאי' כנ"ל והם איש שהוא יסוד דאבא לרעהו שהוא היסוד דז"א כי אם היות אבא גדול הנה בהיותו יורד למקום יסוד ז"א נקר' רעהו ע"ד הז"א כשיורד ביצירה שנאמר עליו שלף איש נעלו ונתן לרעהו. ומתנות לאביונים הם מצד אימא ולכן הם ב' תו"ן כי הם מצד הנוק' והם ב' מתנות לב' אביונים שהם נ"ה שהם אביונים כאשר ידעת בסוד הערבה לא ריח ולא טעם ונקראו אביונים כי אימא עד הוד אתפשט'. וגם מ"ש רז"ל כי בימי הפורי' נותנים לכל מי שפושט ידו הענין הוא כי הגבאי של צדקה הוא היסוד ובימי החול אשר הוא יסוד דז"א צריך לראות למי נותן הצדקה אבל עתה שהוא יסוד דאבא הארה גדולה אין להקפיד אלא כל מי שפושט ידו נותנים. ומ"ש רז"ל חייב אינש לבסומי בפוריא עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי כו' הכונה הוא כי לעולם תוך הקליפה יש ניצוץ של קדושה המאיר בתוכה ומחיה אותה ולכן צריך לומר ברוך המן להמשיך אל הניצוץ ההוא אור ולכן צריך לומר בלא כונה אחר שהוא שיכור ויצא מדעתו שאם יהי' ח"ו בכוונה יאיר גם אל הקליפה ח"ו. ונלע"ד כי כשאנו ממשיכין אור מוח הבינה ברחל ע"י שתיית יין בריבוי גדול יש הארה גדול' שיש בה כח להאיר גם אל הניצוץ ההוא אשר בתוך הקליפה וצריך לכוין באכילה בב' אותיות י"ה דיודין ולכוין שהם של ע"ב ובשתי' לב' י"ה של ס"ג שעולים כמנין יין כזה יו"ד ה"י יו"ד ה"י ולכוין להמשיך אליה מוחין דחכמה ע"י אכילה ומוחין דבינה ע"י שתיה ולהיות כי הנוק' גוברת מוח בינה גובר ולכן צריך השתיה מרובה מן האכילה וזהו אכילה אכ"ל י"ה שתיה שת י"ה ר"ל שימשכו אליה המוחין אשר כולם בסוד י"ה כמבואר אצלנו במקום אחר שהם בסוד חו"ב הנקרא י"ה י"ה כי הדעת שלה היא ק"ל ולית בה אלא נהירו דתרין מוחין גליפין בה כמבואר אצלנו במקום אחר:

אסתר בגי' שושנה גם אסתר בגי' תרע"א כמנין אדני במילואו הכונה הוא כי כשישראל עונים קדיש ואומרים אמן מקבלים אז הארה מב' אל. א' של ז"א שהוא אל רחום וחנון. וא' מא"א שהוא מי אל כמוך ופירושו אל של אריך מאיר באל של ז"א ואז ז"א מאיר בנוק' פב"פ לפי כי אל הוא בפנים והארה הוא בפנים ואלו הב' אל במילואם עולים ש"ע נהורין והארה הנז' הוא בעני' אמן ולכך אמר דוד ע"ה מלא פניהם קלון זו אמן כי מאחר שהם לא האירו באמן ב' אל א' של אריך וא' של ז"א מלא פניהם קלון שלא רצו לקבל מאל העולה קפ"ה יהיו לו קלון שעולה ג"כ קפ"ה עם הכולל. ויבקשו שמך ה' פירוש כי שמך הוא המלכות שנקרא שם והוא אדני והויה שעולים אמן. והנה אסתר המלכה כאשר לבשה בגדי מלכות ובאה לדבר אל המלך וכשנכנסה לבית ע"ז מקום הקליפות הוסר הארת אריך ולא נשאר בה רק הארת ז"א שאם לא היתה לה הארה אפילו מז"א היתה שחורה ולא ירקרקת ולכן היא אמרה אלי אלי למה עזבתני שא' מאלו האלי שהוא של אריך למה עזבתני ולא האירו לה שניהם יחד: